

We Lwowie, dnia 19. października 1908.

Alg 373

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany niektórych postanowień statutu
król. stoł. miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniach z dnia 28. września i 8. października b. r. uchwaliła Rada miejska w myśl §. 42. lit. g. statutu król. stoł. miasta Lwowa wniosek do zmiany dziesięciu paragrafów tego statutu w formie noweli, którą Prezydent miasta przedłożył Wydziałowi krajowemu dopiero dnia 10 b. m. z prośbą o przedłożenie jej Wysokiemu Sejmowi jeszcze na obecnej sesyi.

Nowela ta ma głównie na celu wprowadzenie drugiego i ewentualnie trzeciego wiceprezydenta do stałego urzędowania, a nadto wprowadzenie delegatów miejskich do zastępowania w razie przeszkody wiceprezydentów.

W motywach projektu tej zmiany statutu podnosi gmina między innemi, że Rada miejska, licząc się z rzeczywistymi stosunkami i z ciągłym wzrostem miasta oraz z dalszym wzrostem zakresu działania, już obecnie przewiduje, że wzmocnienie Prezydium miasta przez dodanie drugiego wiceprezydenta stale urzędującego może nie wystarczyć i dlatego proponuje dopuszczalność powołania osobną uchwałą Rady miejskiej także trzeciego wiceprezydenta do stałego urzędowania.

Wydział krajowy, jakkolwiek ma pewne wątpliwości co do konieczności tego projektu, to jednak ze względu na krótkość czasu przedkłada go Wysokiemu Sejmowi bez zmiany, ograniczając swoją opinię z mocy §. 104. statutu do kilku uwag natury formalnej. W szczególności: Rada miejska uchwaliła tylko wniosek co do zmiany przepisów, objętych artykułem I. projektu, natomiast co do dalszych artykułów nie powzięła żadnej decyzji mimo, że art. II. zawiera nowe zasadnicze postanowienie co do sposobu wyboru III. wiceprezydenta.

Wymienione w art. I projektu postanowienia §§. 19, 20, 21, 23, 26, 35, 42, 53, 62 i 63 statutu, które mają być zmienione nowymi postanowieniami, są unormowane tylko statutem z 14. października 1870 dz. u. kr. Nr. 79 i nowelą z 11. kwietnia 1896. dz. u. kr. Nr. 23. Wobec tego niepotrzebnie wymieniono w art. I. także nowelę z 11. września 1900. dz. u. kr. Nr. 90.

Natomiast skoro art. II. projektu przepisuje sposób wyboru drugiego i trzeciego wiceprezydenta, powinien być uchylony w artykule I. projektowanej noweli także artykuł III. ustawy z dnia 11. kwietnia 1896., dotyczący obecnego sposobu wyboru drugiego wiceprezydenta.

Ustęp ostatni §. 19. projektu, postanawiający o zastępstwie prezydenta - zdaniem Wydziału krajowego — jest niepotrzebny; a jeśli miałby zostać, to powinien być zamieszczony w §. 53. W tym zaś §. 53. powinien zupełnie odpaść przepis, iż „wiceprezydentów w razie przeszkody zastępują delegaci Rady miejskiej, wybrani w tym celu przez Radę miejską“, jako niezgodny z zasadami ustawodawstwa gminnego.

Przepis §. 20. postanawiający, że „członek Rady miejskiej nie może być związany żadną instrukcją“ w tej stylizacji nie powinien zostać.

W §. 21 po słowie „wiceprezydentów“ należałoby dodać słowa „(art. II. niniejszej ustawy)“, gdyż sama ordynacya wyborcza, na którą powołuje się ten paragraf, nie zawiera przepisów co do wyboru drugiego i trzeciego wiceprezydenta.

Według §. 23 projektowanej ustawy „Prezydent wybieranym będzie na lat sześć, Wiceprezydenci na lat trzy“. Otóż Wydział krajowy zwraca uwagę Wysokiego Sejmu, że na podstawie obecnej ustawy prócz prezydenta także pierwszy wiceprezydent został wybrany na lat sześć, że więc co do niego ze względu na prawa, przezeń nabyte, powinien być zrobiony wyjątek od powyższej zasady, Nadto podnieść należy, że Reprezentacya miejska nie podała ważniejszego powodu, dlaczego wiceprezydenci mają być wybierani tylko na lat trzy mimo, że Radni i Prezydent sprawują swe funkcyje przez lat sześć.

W §. 35 pod lit. b. projektu postanowiono, że w sprawach, tym ustępem określonych, uchwała Rady miejskiej, aby miała ważność, musi być powzięta na dwóch posiedzeniach, po sobie następujących nie prędzej jak w „siedm“ dni, zamiast, jak jest obecnie, w „ośm“ dni, nie zmieniono jednak dla konsekwencji takiego samego terminu ustanowionego w §. 86. i ewentualnie także w §. 93. statutu.

Poprzestając na tych uwagach, Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu % Sejmowi dołączony % projekt ustawy.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca niektóre postanowienia statutu król. stoł.
miasta Lwowa, nadanego ustawą z 14. października 1870 Dz. u. kraj. L. 79.
i ustawą z 11. kwietnia 1896 Dz. u. kraj. Nr. 23.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 19., 20., 21., 23., 26., 35., 42., 53., 62. i 63 ustawy krajowej z dnia 14. października 1870 Dz. u. kr. L. 79., nadającej statut król. stoł. miastu Lwów — w brzmieniu ustalonym ustawami krajowymi z 11. kwietnia 1896 Dz. ust. kraj. L. 23. i z 11. września 1900 Dz. u. kraj. L. 90. zostają uchylone, w ich zaś miejsce mają obowiązywać następujące postanowienia:

§. 19.

Reprezentacya gminy.

Gminę miasta Lwowa zastępuje i reprezentuje we wszystkich jej sprawach Rada miejska.

Rada miejska zawiaduje sprawami gminy sama albo przez Magistrat i inne urzędy miejskie.

Na czele Rady miejskiej, Magistratu i innych urzędów miejskich stoi Prezydent miasta.

Prezydenta miasta zastępują Wiceprezydenci, a mianowicie I. Wiceprezydent, w razie zaś zachodzącej przeszkody II-gi, ewentualnie III-ci Wiceprezydent.

§. 20.

Skład, wybór Rady miejskiej i jej okres wyborezy.

Rada miejska składa się ze stu członków (radnych miejskich) wybieranych na sześć lat. Członek Rady miejskiej nie może być związany żadną instrukcją.

Co trzy lata ustępuje 50 radnych, a w miejsce ustępujących nowy wybór będzie przedsięwziętym.

Z wyjątkiem wypadku rozwiązania Rady miejskiej (§. 112.) ustępywać będą w liczbie 50-ciu radni, którzy przed 6-ciu laty zostali wybrani, jakoteż ci, dla których z końcem trzechlecia upłynął czas, na jaki przy uzupełniającym wyborze w myśl §. 24. zostali wybrani.

Ustępujący mogą być ponownie wybrani.

Ustępujący radni urzędować będą aż do przeprowadzenia nowych wyborów.

Radni przed sześciu laty wybrani, którzy w ciągu kadencji wskutek śmierci, dobrowolnego złożenia mandatu lub innej przyczyny przestali być członkami Rady miejskiej, mają być zaliczeni do liczby tych radnych, na których przypada kolej ustąpienia. Oprócz tego co trzy lata przeprowadzonym zostanie także wybór w miejsce tych przed trzema laty wybranych radnych, którzy w ciągu kadencji wskutek śmierci, dobrowolnego złożenia mandatu lub z innej przyczyny przestali być członkami Rady miejskiej. Wybór ten przedsięwziętym będzie na trzy lata.

Gdyby Rada miejska została rozwiązana (§. 112.), natenczas po upływie trzech lat od dokonanego skutkiem rozwiązania Rady wyboru wszystkich stu członków Rady miejskiej losowanie oznaczy tych radnych, którzy mają ustąpić.

Jeżeliby w ciągu pierwszego trzylecia od wyboru pełnej Rady zmniejszyła się liczba radnych wskutek śmierci, ustąpienia lub z innej przyczyny, natenczas wylosowaną będzie tylko taka ilość radnych, jakiej potrzeba, ażeby liczba wylosowanych razem z tymi, którzy ubyli, dosięgła liczby 50.

Wylosowani radni mogą być ponownie wybrani. Szczegółowe przepisy co do sposobu przeprowadzenia losowania oznaczy regulamin czynności Rady miejskiej, który Rada miejska uchwali.

Prezydent miasta w żadnym razie nie podlega losowaniu. Bliższe postanowienia o uprawnieniu do wyboru, obieralności i postępowaniu przy wyborach zawiera ordynacya wyborcza dla miasta Lwowa.

§. 21.

Wybór Prezydenta, Wiceprezydentów i Delegatów miejskich.

Rada miejska wybiera ze swego grona Prezydenta, pierwszego, drugiego i trzeciego Wiceprezydenta oraz Delegatów. Przy wyborze Delegatów miejskich oznacza Rada miejska także ich liczbę. Bliższe postanowienia o wyborze Prezydenta, Wiceprezydentów i Delegatów zawiera ordynacya wyborcza dla miasta Lwowa.

§. 23.

Okres urzędowania Prezydenta, Wiceprezydentów i Delegatów.

Prezydent wybieranym będzie na lat sześć, Wiceprezydenci na lat trzy. Jeżeli Prezydent wybrany będzie w ciągu kadencji, w takim razie urzędowanie jego trwa tak długo, jak długo trwać ma jeszcze sześcioletni okres mandatu radnego. Wybrany w ciągu kadencji Wiceprezydent urzędować będzie tylko do końca trzylecia. Jednak po upływie tego czasu, jak i w razie

wcześniejszego ustąpienia z Rady miejskiej (§. 20.) pozostaje Prezydent w urzędowaniu aż do zaprzysiężenia nowego wybranego Prezydenta, Wiceprezydenci zaś aż do ponownego wyboru Wiceprezydentów.

Delegatów miejskich wybiera Rada na trzy lata. Ustępujący Prezydent, Wiceprezydenci i Delegaci mogą być ponownie wybrani.

Prezydent i Wiceprezydenci obejmują urząd z dniem złożenia przysięgi, Delegaci od dnia ich wyboru.

§. 26.

Urzędowanie i płace.

Prezydent, oraz I. i II. Wiceprezydent urzędują stale.

Rada miejska może powołać także III. Wiceprezydenta do stałego urzędowania.

Płace i inne pobory Prezydenta i urzędujących Wiceprezydentów ustanawia Rada miejska. Delegaci i inni członkowie Rady miejskiej urzędują bezpłatnie; za sprawowanie atoli interesów gminy poza jej obrębem należy im się odpowiednie wynagrodzenie. Prezydentowi lub Wiceprezydentowi, który pełnił przez lat 15 nieprzerwanie urząd Prezydenta lub Wiceprezydenta, przyzna Rada miejska odpowiednią emeryturę.

§. 35.

Sprawy zastrzeżone decyzji Rady miejskiej.

Do spraw zastrzeżonych decyzji Rady miejskiej należą:

a) ustanawianie zasad zarządu, tudzież sposobu użytkowania majątku i dobra gminy;

b) nabywanie ruchomości lub praw takich, które według ustaw uważane są za nieruchomość, zbywanie majątku gminy, przyjmowanie zobowiązań wieczystych, przyjmowanie obowiązków służebnictwa, zastawu i poręczenia, zaciąganie pożyczek i operacje kredytowe.

W sprawach w tym ustępie b) określonych, uchwała, aby miała ważność, musi być powzięta na dwóch, nie prędzej jak w siedm dni po sobie następujących posiedzeniach, odbytych w obecności przynajmniej pięćdziesięciu członków Rady miejskiej. Nadto potrzeba zatwierdzenia Wydziału krajowego do ważności uchwały, przyzwalającej na zbywanie nieruchomości, lub praw za nieruchomość uważanych, jeżeli wartość tej nieruchomości lub takiego prawa przenosi 20.000 K, tudzież uchwały przyzwalającej zaciągania pożyczek i przyjęcia poręczenia, jeżeli pożyczka lub suma poręczoną być mająca z doliczeniem długów gminę już obciążających przenosi sumę rocznego dochodu gminy, wedle przecięcia ostatnich lat sześciu obliczoną;

c) lokowanie kapitałów;

d) przyjęcie lub zrzeczenie się spadku lub legatu;

Gdyby wartość spadku lub legatu przenosiła 20.000 K., wtedy uchwała na zrzeczenie się zapaść musi w sposób pod b) wskazany.

e) stawianie kosztem gminy nowych budowli lub przekształcenie albo znoszenie istniejących, tudzież inne przedsiębiorstwa nakładem gminy wykonać się mające;

f) zaprowadzenie nowych zakładów gminnych albo zwiniecie już istniejących;

g) zawieranie, rozwiązywanie i zmiany kontraktów najmu i dzierżaw;

h) zawieranie, rozwiązywanie i zmiany innych kontraktów, o ile Rada miejska nie uzna rzeczą stosowną czynności te poruczyć Prezydentowi lub Magistratowi;

i) zezwalanie na rozpoczęcie procesu lub na odstąpienie od takowego i na zawieranie ugód w sprawach rozpoczętych;

k) uchwalanie budżetu rocznego i środków pokrycia;

l) przyzwalanie na wydatki budżetem przewidziane, o ile takowe instrukcją Rady miejskiej Prezydentowi lub Magistratowi poruczone nie będzie; tudzież przyzwalanie na większe wydatki budżetem nieprzewidziane;

m) rozpoznawanie i załatwianie rachunków rocznych;

n) umarzanie należitości wątpliwych lub takich, które ściągnięte być nie mogą, niemniej darowanie należących się gminie zwrotów i uchybień rachunkowych;

o) organizacja urzędów miejskich (Magistratu); oznaczenie liczby urzędników i sług miejskich, oraz wszystkich osób przez gminę płatnych, wydawanie przepisów dyscyplinarnych dla urzędników i sług miejskich, niemniej określenie ich uzdolnienia i obowiązków;

p) oznaczenie płac, pensyj i innych emolumentów dla urzędników i sług miejskich, dla ich wdów i sierót;

r) mianowanie, jakoteż uwolnienie od służby urzędników i sług miejskich, udział przy mianowaniu lub uwolnieniu od służby przełożonych i nauczycieli w szkołach i innych zakładach naukowych miejskich według istniejących przepisów i przyznawanie emolumentów dla ich wdów i sierót.

Mianowanie niższych urzędników i sług może jednakże Rada miejska poruczyć Prezydentowi lub Magistratowi;

s) udzielanie zaliczek na płace i przyznawanie niesystemizowanych emolumentów, oznaczenie dyet i kosztów podróży, zapomóg i nagród dla urzędników i sług miejskich, niemniej dla innych osób, używanych w służbie gminnej;

t) opuszczanie zaliczek na płacę danych urzędnikom lub sługom miejskim;

u) udzielanie urlopów Prezydentowi i Wiceprezydentom; dozwalanie urlopów innym urzędnikom i sługom miejskim na czas dłuższy niż sześć tygodni.

§. 42.

Inne sprawy należące do zakresu działania Rady miejskiej.

Do zakresu działania Rady miejskiej należą jeszcze sprawy następujące:

a) wybór Prezydenta miasta, trzech Wiceprezydentów i Delegatów;

b) nadawanie prawa przynależności do gminy, nadawanie obywatelstwa miejskiego i honorowego, tudzież rozstrzyganie co do utraty obywatelstwa (§. 9.), ustanawianie opłaty za nadanie prawa przynależności i obywatelstwa miejskiego, niemniej uwolnienie od niej;

c) czuwanie nad dokładnem prowadzeniem metryk gminy i spisu wyborców;

d) wykonywanie przysługującego gminie prawa patronatu lub prezentowania, tudzież rozdawanie stypendyów, jakoteż innych miejsc fundacyjnych;

e) zawiadywanie, nadzorowanie, zakładanie i utrzymywanie szkół ludowych i średnich w granicach ustawy oznaczonych;

f) wybór mężów zaufania do jednania stron (§. 30 m.);

g) uchwalanie wniosków do zmian statutu miejskiego lub zmiany granic miasta (§. 2.), taka jednak uchwała, aby była ważna, musi być powziętą na dwóch nie prędzej jak w siedm dni po sobie następujących posiedzeniach w obecności przynajmniej 60 członków Rady miejskiej i tylko większością $\frac{2}{3}$ obecnych.

Zmiany statutu jedynie w drodze ustawodawstwa krajowego nastąpić mogą.

§. 53.

Władza Prezydenta i jego zastępców w ogólności.

Prezydent miasta jest przełożonym Magistratu i urzędów miejskich, kieruje ich czynnościami i czynności te nadzoruje.

Prezydenta miasta zastępują w razie przeszkody Wiceprezydenci w porządku oznaczonym w §. 19. niniejszego statutu. Prócz tego pomagają urzędujący Wiceprezydenci Prezydentowi miasta w kierownictwie i nadzorze Magistratu i urzędów miejskich wedle podziału czynności, który ustanowi Prezydent miasta i przedłoży Radzie miejskiej do wiadomości. Wiceprezydentów w razie przeszkody zastępują Delegaci Rady miejskiej wybrani w tym celu przez Radę miejską.

§. 62.

Odpowiedzialność.

Prezydent odpowiada za czynności urzędowe, tak własne jak i swoich zastępców, Magistratu i urzędów miejskich Radzie miejskiej, a za czynności w poruczonej zakresie działania także rządowi.

W tej samej mierze odpowiedzialni są Wiceprezydenci w zakresie powierzonych im w myśl §. 53. czynności, o ile zastępują Prezydenta miasta, czy to stale, czy czasowo.

Obok tej odpowiedzialności Prezydenta względnie jego zastępców, pozostaje nienaruszoną odpowiedzialność względem Rady miejskiej, innych członków Magistratu i urzędów miejskich za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności przekazanych im przez Prezydenta, względnie jego zastępców.

Pretensye gminy do wynagrodzenia szkód pochodzących z odpowiedzialności orzeczonych w tym paragrafie, mają być poszukiwane zwyłą drogą prawa.

§. 63.

O składzie i zakresie działania Magistratu i innych urzędów miejskich.

Magistrat składa się z Prezydenta i Wiceprezydentów miasta, Delegatów miejskich (§. 70), z Dyrektora i radców Magistratu, tudzież urzędników pomocniczych.

Prezydent, Wiceprezydenci i Delegaci miejscy wchodząc w skład Magistratu, nie przestają być członkami Rady miejskiej.

Pod przewodnictwem Prezydenta, względnie jego zastępcy, zarządza Magistrat bezpośrednio sprawami gminy i zostających pod jej zarządem zakładów i funduszków i załatwia czynności bieżące w sprawach jemu przekazanych.

W sprawach poruczonego zakresu gminy, mianowicie w sprawach administracyi politycznej jest Magistrat pod przewodnictwem Prezydenta lub jego zastępcy pierwszą instancją w obrębie miasta.

Kollegialnym posiedzeniom ciała radnego Magistratu przewodniczy Prezydent lub jego zastępca.

Bez przewodnictwa Prezydenta lub jego zastępcy Magistrat ważnej uchwały powziąć nie może.

Art. II.

Postanowienia §§. 26—31 i 33 ordynacyi wyborczej dla gminy król. st. m. Lwowa, o ile się odnoszą do wyboru pierwszego Wiceprezydenta, obowiązują także co do wyboru drugiego i trzeciego Wiceprezydenta.

Art. III.

Postanowienia tej ustawy wchodzą w życie z dniem jej ogłoszenia w dzienniku ustaw krajowych.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.
